

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 825/2015-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Miroslavou Tencerovou, Advokátska kancelária, Hurbanovo námestie 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 92/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 92/2013 p o r u š i l základné právo [REDAKČIA], aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 92/2013 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 340,89 € (slovom tristoštyridsať eur a osemdesiatdeväť centov), ktorú je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. Miroslavy Tencerovej, Advokátska kancelária, Hurbanovo námestie 5, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 825/2015-13 zo 16. decembra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 92/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynuli najmä tieto relevantné skutočnosti:

«(...) Sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II., pod č. k.: 9C/92/2013 (ďalej len ako „sťažovateľ“). (...)

Dňa 23.09.2009 uzatvoril sťažovateľ ako veriteľ so žalobcom Akad. Výtv. [REDACTED] ako dlžníkom zmluvu o pôžičke (ďalej len ako „Zmluva o pôžičke“), na základe ktorej jej požičal finančné prostriedky vo výške 165 000,- EUR na obdobie štyroch mesiacov od podpísania zmluvy, t. j. do 23.01.2010.

Pohľadávka sťažovateľa vrátane jej príslušenstva zo Zmluvy o pôžičke bola zabezpečená záložným právom zriadeným na základe záložnej zmluvy zo dňa 23.09.2009

k nehnuteľnostiam vo výlučnom vlastníctve žalobcu, a to k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Bratislava II (...) ... (ďalej všetko spolu ako „Nehnuteľnosti“).

Uvedenými Nehnuteľnosťami bola zabezpečená aj ďalšia pôžička poskytnutá sťažovateľom žalobcovi, a to záložným právom zriadeným na základe záložnej zmluvy uzavretej medzi sťažovateľom ako záložným veriteľom a žalobcom ako záložcom dňa 09.02.2010. V zmysle vzájomnej dohody mali záložné práva k Nehnuteľnostiam zaniknúť dňom splatenia pôžičiek žalobcu v plnej výške.

Vzhľadom na to, že si žalobca svoje záväzky vyplývajúce mu z poskytnutých pôžičiek splnil len sčasti (a to vo výške 50 000,- EUR) začal sťažovateľ výkon záložného práva, a to formou priameho predaja Nehnuteľností v súlade s uvedenými záložnými zmluvami. O tejto skutočnosti informoval sťažovateľ žalobcu listom zo dňa 19.04.2013. Reakciou žalobcu na toto konanie sťažovateľa bolo iniciovanie predmetného súdneho konania, a to žalobou podanou dňa 24.04.2013, ktorou sa domáha určenia zániku záložných práv z vyššie uvedených záložných zmlúv.

Dňa 02.05.2013 podal žalobca návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby konajúci súd zakázal sťažovateľovi (i) výkon záložného práva k Nehnuteľnostiam (ii) predat' predmetné Nehnuteľnosti (iii) akýmkoľvek iným spôsobom s Nehnuteľnosťami nakladať, a to až do rozhodnutia vo veci samej. (...)

Vo veci samej t. j. vo veci určenia zániku záložných práv z predmetných záložných zmlúv súd do dnešného dňa nevytýčil ani termín súdneho pojednávania, ani nevykonal žiadny iný úkon. Z uvedeného tak vyplýva, že k vytýčeniu termínu súdneho pojednávania nedošlo ani po 18 mesiacoch od doručenia žaloby na súd.

(...) je zrejmé, že predmetné konanie je poznačené nedôvodnými prietahmi, nakoľko súd nepostupuje v súlade so svojou základnou povinnosťou zabezpečiť taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty. Takýto postup súdu je pre nás nepochopiteľný najmä z toho dôvodu, že sťažovateľ už súd na prietahy v danom konaní upozornil, a to žiadosťou o urýchlenie konania zo dňa 17.10.2013 ako aj sťažnosťou proti porušeniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zo dňa 25.11.2013.

S poukazom na uvedené skutočnosti máme za to, že postupom súdu v danej právnej veci došlo k porušeniu práva sťažovateľa na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. (...)

Podľa nášho názoru sa v danej právnej veci neobjavili také skutočnosti, ktoré by bránili súdu konať aj vo veci samej, t. j. aspoň vytýčiť termín súdneho pojednávania. Inými slovami, prvostupňový súd mohol konať súčasne aj vo veci nariadenia predbežného opatrenia, ako aj vo veci samej.

(...) Právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje:

Právna zložitosť veci v danom prípade podľa nášho názoru nebola daná, nakoľko určovacie žaloby patria k štandardnej agende všeobecných súdov. Máme za to, že takéto spory nie sú právne zložité. Z doteraz známych skutočností nevyplýva mimoriadna zložitosť danej právnej veci. Rovnako máme za to, že predmetný spor nie je poznačený ani faktickou zložitosťou, nakoľko (i) v konaní vystupujú len dvaja účastníci konania t. j. nie sú problémy so zabezpečením účastníkov konania na súdne pojednávania (ii) vo veci nie je nutné vykonať odborné (napr. znalecké) dokazovanie (iii) žalobca nepredložil súdu hodnoverné dôkazy, ktoré by mohli aspoň nepriamo potvrdzovať ním uvádzané skutočnosti. (...)

Správanie sa účastníka konania:

Máme za to, že sťažovateľ si plní všetky povinnosti uložené súdom a aktívne vystupuje na obranu svojich práv, čoho dôkazom sú aj nasledovné písomné podania, prostredníctvom ktorých sa sťažovateľ snaží prispieť k čo najrýchlejšiemu prejednaniu a rozhodnutiu danej právnej veci:

- vyjadrenie odporcu (sťažovateľa) zo dňa 18.06.2013 k návrhu žalobcu na vydanie predbežného opatrenia zo dňa 02.05.2013 a k žalobe o určenie zániku záložného práva zo dňa 24.04.2013,

- žiadosť sťažovateľa o urýchlenie konania zo dňa 17.10.2013,

- sťažnosť žalovaného (sťažovateľa) proti porušeniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zo dňa 25.11.2013.

S poukazom na vyššie uvedené podania máme za to, že sťažovateľ svojím správaním neprispieva k prietahom v predmetnom konaní resp. k celkovej dĺžke predmetného konania. Od začiatku súdneho konania dáva sťažovateľ zreteľne najavo svoju nespokojnosť s postupom konajúceho súdu. Z vyššie uvedeného súčasne vyplýva, že sťažovateľ využil všetky právne prostriedky, ktoré mu právne predpisy poskytujú na jeho ochranu, čím si splnil podmienku stanovenú v ust. § 53 ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Postup samotného súdu:

(...) V danom prípade došlo k porušeniu základného práva účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov najmä neefektívnou a nesústredenou nečinnosťou súdu v čase od doručenia žaloby na súd (t. j. dňa 24.04.2013) keď prvostupňový súd nevykonal žiadne relevantné úkony smerujúce k rozhodnutiu v merite veci, ale zaoberal sa výlučne návrhom na vydanie predbežného opatrenia a následnými administratívnymi úkonmi. (...)

Činnosť Okresného súdu Bratislava II., od doručenia danej žaloby je neefektívna a nesústredená a nevedie k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. Relevantné v danej veci je len rozhodnutie vo veci samej. Je neprijateľné, aby sa vec nezačala prejednávať ani po takmer 11 mesiacoch od doručenia žaloby na súd.

Rovnako máme za to, že súd nevyužíva všetky dostupné procesnoprávne inštitúty, ktoré sú súdy povinné efektívne a vecne správne využívať. Občiansky súdny poriadok obsahuje viaceré účinné prostriedky umožňujúce súdom zabezpečiť plynulosť a optimálnu dĺžku súdneho konania.

Podľa dostupných informácií sa zákonná sudkyňa, ktorej bola pridelená aj daná právna vec, vzdala funkcie sudcu. V tejto súvislosti si dovoľujeme poukázať na to, že v zmysle konštantných názorov senátov Ústavného súdu otázky množstva právnych vecí, personálne a organizačné problémy nemôžu ospravedlňovať vzniknuté prietahy v súdnom konaní. Prípadné nedostatky v organizácii práce súdu nemôžu byť na ťarchu účastníka konania - t. j. v danom prípade sťažovateľa. Právo účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nemôže byť zmarené len preto, že konajúci súd nevie alebo nemôže zabezpečiť pridelenie danej právnej veci novému zákonnému sudcovi. (...)

Námietka pretrvávajúceho vysokého nápadu pracovných vecí či námietka personálneho obsadenia tohto úseku a v tejto súvislosti neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prietahov.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sa domnievame, že k prietahom v danom súdnom konaní nedošlo v dôsledku zložitosti danej právnej veci ani správania účastníkov konania, ale výlučne v dôsledku postupu prvostupňového súdu. (...)

Spôsobené prietahy v súdnom konaní sa už nedajú napraviť, ani odstrániť, a preto máme za to, že sťažovateľovi prislúcha aj právo na primerané finančné zadosťučinenie. Záložnými zmluvami boli zabezpečené pohľadávky sťažovateľa z poskytnutých pôžičiek v celkovej výške 10 000,- EUR.

Dôvodom žiadosti o priznanie primeraného zadosťučinenia je predovšetkým samotná skutočnosť porušenia práva sťažovateľa a dlhodobo trvajúcí stav právnej neistoty, ktorý pretrvával z dôvodu nečinnosti všeobecného súdu. Sťažovateľ však trpí pocitom nielen právnej, ale aj faktickej neistoty, pričom utrpel aj značnú nemajetkovú ujmu. Nemajetková ujmu spočíva najmä v dlhodobých pocitoch neistoty, krivdy a úzkosti, ktoré sú spôsobené tým, že súd vo veci nielenže do dnešného dňa nerozhodol, ale jeho konanie ani nemožno považovať za dostatočné a efektívne.

S poukazom na neustály pokles cien nehnuteľností vzniká dôvodná obava, že sťažovateľ nebude môcť v budúcnosti uspokojiť svoje oprávnené nároky zo záložných zmlúv v plnom rozsahu. V dôsledku účelne a nedôvodne podanej žaloby sa sťažovateľ ako veriteľ žalobcu nielenže nemôže domôcť svojich práv na plnenie z pôžičiek, ale je možné, že sa nedomôže súdnej ochrany priznanej mu Ústavou Slovenskej republiky, keďže dlhotrvajúce súdne konanie môže spôsobiť jeho úplnú insolventnosť. Nekonanie súdu spôsobujúce zbytočné prietahy v konaní zvýhodňuje v tomto konaní práve žalobcu ako dlžníka, ktorý si nesplnil svoje záväzky voči veriteľovi. Až po právoplatnom rozhodnutí súdu, ktorým žalobu žalobcu zamietne môže žalobca pokračovať v realizácii predmetného záložného práva.

Nemajetková ujma spôsobená sťažovateľovi je priamym následkom porušenia základného práva ustanoveného v čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky zo strany Okresného súdu Bratislava II. Samotné deklarovanie porušenia základného práva v danej veci nemožno považovať za dostatočné, a nakoľko už nie je možné uvedenie do pôvodného stavu, máme za to, že žiadosť o finančné zadosťučinenie je odôvodnená. (...)

Sťažovateľ sa týmto súčasne domáha, aby Ústavný súd zaviazal žalobcu na náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľa vyčíslených v zmysle ust. § 11 ods. 3 vyhlášky

ministerstva spravodlivosti SR 655/2004 Z. z., za 2 úkony právnej služby spolu vo výške 340,90 EUR vrátane DPH(...)

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujeme, aby ústavný súd(...) bez nariadenia pojednávania (§ 30 ods.2 zákona č. 38/1993 Z. z.), kedy sa sťažovateľ týmto zároveň vzdáva práva na ústne prejednanie veci rozhodol, že:

I. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II, v konaní vedenom pod č. k.: 9C/92/2013 porušené boli.

II. Okresnému súdu Bratislava II., sa prikazuje konať v konaní vedenom pod č. k.: 9C/92/2013 bez zbytočných prietáhov.

III. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10 000 EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava II., povinný vyplatiť na jeho účet(...) do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.

IV. Okresný súd Bratislava II., je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 340,90 EUR na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Miroslavy Tencerovej, advokátky(...), do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 2129/2015 z 19. januára 2016. Predsedníčka okresného súdu k svojmu vyjadreniu pripojila chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, tak ako aj vo svojom stanovisku k sťažnosti na prietahy v konaní, že je pravdou, že vo veci vznikli prietahy v konaní a to v čase od podania návrhu do 24.02.2014, kedy vec prevzal nový zákonný sudca.

Pôvodná zákonná sudkyňa JUDr. Marcela Gandelová sa vzdala funkcie sudcu a táto jej zanikla ku dňu 31.01.2014.

Oddelenie 9C prevzal v zmysle dodatku k Rozvrhu práce na rok 2014 sudca JUDr. Karol Posluch, ktorý bol však Súdnu radou Slovenskej republiky s účinnosťou od 01.04.2014 preložený na výkon funkcie sudcu na iný okresný súd.

Súdnu radou Slovenskej republiky bola s účinnosťou od 01.05.2014 na výkon funkcie sudcu preložená sudkyňa JUDr. Petra Priečinská, ktorá oddelenie 9C v zmysle dodatku k Rozvrhu práce na rok 2014 prevzala.

Zákonná sudkyňa vec po prikázaní naštudovala a procesne vo veci ihneď začala konať.

Predmetné konanie je sledované predsedom súdu, v súčasnosti vo veci k prieťahom nedochádza.

Oznamujem Vám, že netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu a súhlasím s jeho upustením.“

4. Právna zástupkyňa sťažovateľa na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu už nezaujala stanovisko, pričom už zo samotnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ súhlasí, aby ústavný súd v danej veci rozhodol „*bez nariadenia pojednávania (§ 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.)*“.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 92/2013:

Dňa 29. apríla 2013 podala akad. výtv. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) na okresnom súde proti sťažovateľovi žalobný návrh „*O určenie zániku záložného práva*

zo *Záložnej zmluvy zo dňa 09.02.2010*". Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 C 92/2013 a na rozhodnutie bola pridelená sudkyňi JUDr. Marcele Gandelovej.

Dňa 3. mája 2013 žalobkyňa podala okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 19. júna 2013 sa sťažovateľ (po nahliadnutí do spisu) písomne vyjadril k podaným návrhom.

Dňa 24. februára 2014 bola vec opatrením predsedníčky okresného súdu prikázaná „na vybavenie sudcovi JUDr. Karolovi Posluchovi“.

Dňa 6. marca 2014 okresný súd uznesením č. k. 9 C 92/2013-122 zakázal sťažovateľovi „výkon záložného práva na základe záložných zmlúv zo dňa 23.09.2009 a 09.02.2010“. V rovnaký deň okresný súd vyzval žalobkyňu na zaplatenie súdnych poplatkov za podaný žalobný návrh a návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 22. apríla 2014 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C 92/2013-122.

Dňa 2. mája 2014 bola vec opatrením predsedníčky súdu prikázaná „na vybavenie sudkyňi JUDr. Petre Priečinskej“ z dôvodu preloženia zákonného sudcu na výkon funkcie na iný okresný súd.

Dňa 6. mája 2014 zákonná sudkyňa informovala predsedníčku okresného súdu „na neprímeraný počet pridelených vecí a pracovnú záťaženosť, čím je ohrozená plynulosť vybavovania vecí“.

Dňa 30. mája 2014 okresný súd odvolanie sťažovateľa zaslal na vedomie žalobkyňi.

Dňa 16. júla 2014 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o opravnom prostriedku sťažovateľa.

Dňa 25. júla 2014 krajský súd uznesením č. k. 6 Co 461/2014-133 napadnuté uznesenie okresného súdu o predbežnom opatrení potvrdil.

Dňa 30. júla 2014 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 31. júla 2014 okresný súd zaslal uvedené uznesenie krajského súdu účastníkom konania a vyzval sťažovateľa, aby uhradil súdny poplatok za podané odvolanie.

Dňa 19. septembra 2014 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 5. máj 2015.

Dňa 5. mája 2015 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 9. jún 2015 na účely dokazovania.

Dňa 9. júna 2015 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. október 2015 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 19. októbra 2015 žalobkyňa požiadala okresný súd o odročenie nariadeného pojednávania „z dôvodu PN“.

Dňa 20. októbra 2015 okresný súd požiadal právnu zástupkyňu žalobkyne o upovedomenie predvolaných svedkov o odročení pojednávania.

Dňa 22. októbra 2015 bolo pojednávanie odročené na 24. november 2015.

Dňa 24. novembra 2015 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 16. február 2016 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 18. decembra 2015 sťažovateľ zaslal do spisu fotokópie dokumentov.

Dňa 16. februára 2016 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené pre neúčast' žalobkyne na 10. marec 2016 na účely ďalšieho dokazovania. V rovnaký deň okresný súd vyzval žalobkyňu na doplnenie a opravu svojho podania z 12. februára 2016 a na predloženie vyjadrenia ošetrojúceho lekára k jej zdravotnému stavu.

Dňa 8. marca 2016 bolo účastníkom konania oznámené, že nariadené pojednávanie sa preročuje na 12. apríl 2016 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či vo veci o určenie zániku záložných práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 92/2013, v ktorom je sťažovateľ odporcom, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu významnú skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi (odvolanie proti uzneseniu o predbežnom opatrení) spôsobilo síce kratšie predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01). Ústavný súd však pri rozhodovaní o priznaní alebo nepriznaní finančného zadosťučinenia v danej veci prihliadol aj na to, že sťažovateľ bol pri podaní odvolania, proti rozhodnutiu súdu o predbežnom opatrení napokon neúspešný, teda k oddialeniu napadnutého konania na niekoľko mesiacov v dôsledku jeho odvolania došlo bez relevantných dôvodov.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci dlhodobo nečinný od 24. apríla 2013 do 6. marca 2014, túto skutočnosť potvrdila aj predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení. Okresný súd teda počas cca desiatich mesiacov vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas napadnutého súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Zmeny v osobách zákonných sudcov v napadnutom konaní, na ktoré v danej veci poukázala predsedníčka okresného súdu, nebolo možné akceptovať ako ospravedlňujúce dôvody zbytočných priet'ahov. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2

zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 €, pričom poukázal aj na to, že jeho nemajetková ujma *„spočíva najmä v dlhodobých pocitoch neistoty, krivdy a úzkosti, ktoré sú spôsobené tým, že súd vo veci nielenže do dnešného dňa nerozhodol, ale jeho konanie ani nemožno považovať za dostatočné a efektívne“*. Okrem toho tiež uviedol, že *„S poukazom na neustály pokles cien nehnuteľností vzniká dôvodná*

obava, že sťažovateľ nebude môcť v budúcnosti uspokojiť svoje oprávnené nároky zo záložných zmlúv v plnom rozsahu.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že aj konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je v tomto štádiu napadnutého konania dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd pritom prihliadol najmä na to, že v napadnutom konaní došlo iba k ojedinelým prietahom, a bral do úvahy aj tú skutočnosť, že sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní z 25. novembra 2013 v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa stala účinným prostriedkom nápravy, pretože okresný súd od podania uvedenej sťažnosti predsedníčke súdu vo veci konal plynulo, pravidelne nariadňoval pojednávania, sústavne vykonával dokazovanie vo veci, teda jeho úkony od vrátenia spisu z krajského súdu (30. júla 2014) smerovali k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa v napadnutom konaní.

Z uvedených dôvodov ústavný súd o návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 4.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti 9. októbra 2014). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € (v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 284,08 €, ku ktorej bolo treba pripočítať

20 % DPH, teda sumu 56,81 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 340,89 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2016